

IVADAS

Šiaulių Gytarių progimnazija yra viena iš projekto „Tūkstantmečio mokyklos I“, vykdomo pagal 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programos pažangos priemonę Nr. 12-003-03-01-01 „Įgyvendinti „Tūkstantmečio mokyklų“ programą“, dalyvių Šiaulių miesto savivaldybėje. Projektas „Tūkstantmečio mokyklos I“ yra antroji švietimo pažangos programos „Tūkstantmečio mokyklos“ (TŪM) dalis. Programa prisidedama prie ugdymo kokybės gerinimo ir mokinių pasiekimų atotrūkio mažinimo tarp savivaldybių ir savivaldybių mokyklų. „Tūkstantmečio mokyklos I“ projekto tikslas – sukurti integralias, optimalias ir kokybiškas ugdymo (-si) sąlygas mokinių pasiekimų atotrūkiams mažinti Lietuvos savivaldybėse.

Remiantis šiuo tikslu ir jo uždaviniais parengtas Šiaulių miesto savivaldybės švietimo pažangos planas, kuriame, atsižvelgiant į švietimo situacijos mieste analizės rezultatus, tarp išskiriamų trijų pagrindinių problemų, numatomų spręsti TŪM programos apimtyje, įvardijami žemesni nei kitų didmiesčių savivaldybės mokinių pasiekimai. Šioje problematikos srityje siekiant ilgalaikio proveržio ir aukštesnės švietimo kokybės svarbus vaidmuo tenka švietimo pagalbos teikimo sistemos tobulinimui mokyklos lygmenyje. Tai susiję ne tik su švietimo situacija mieste ir/ar mokykloje, bet ir pokyčių šalies švietimo sistemoje bei visuomenės procesų slinktyje aktualijomis.

Savivaldybės švietimo pažangos plano įgyvendinimo procese progimnazija koordinuoja įtraukiojo ugdymo stiprinimą, orientuotą į įvairių poreikių mokinių pažangos ir integracijos didinimą visose savivaldybės mokyklose.

Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelio atnaujinimas vykdomas pagal TŪM švietimo pažangos plano M1 veiklą Nr. 87. Įgyvendinant šią veiklą yra atnaujintas anksčiau mokykloje sukurtas ir iki šiol taikytas kompleksinės švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelis, permastant patį švietimo pagalbos teikimo konceptą ir prieigas jam įgyvendinti iš naujos edukologijos mokslų ir vertybinių prielaidų perspektyvos bei jį papildant inovatyviais švietimo pagalbos teikimo būdais, formomis ir metodais, perimtais arba sukurtais pasinaudojant programos metu naujai įgytomis galimybėmis ir praktine patirtimi.

Tai itin svarbu, norint kardinaliai keisti bendruomenėje vyraujančią daugumos požiūrį, pagal kurį kompleksinės švietimo pagalbos mokiniui organizavimo poreikio suvokimas apsiriboja siauru pagalbos specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams organizavimu, bet ne aukštos kokybės teisingu ir nešališku švietimo pagalbos teikimu visiems ir kiekvienam pagal individualų poreikį bei galias.

Siekiamas rezultatas: patobulinta ir įveiklinta efektyvesnė, konkretesnė ir operatyvesnė kompleksinės pagalbos įvairių poreikių vaikams teikimo sistema su aiškesniais algoritmais, geriau tenkinami mokinių individualūs mokymosi poreikiai, efektyvesnė refleksija, individualios pažangos stebėseną. Ugdymas labiau orientuotas į mokinio ugdymosi poreikius, aukštesni mokinių pasiekimai.

Modelio aprašu rekomenduojama naudotis ir kitoms miesto mokykloms.

KOMPLEKSNĖS ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO MOKINIUI MODELIO APRAŠO PROJEKTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelio aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja švietimo pagalbos teikimo sistemos kiekvienam mokiniui veikimo organizavimą ir nusakoma pagrindines jos funkcionalumo užtikrinimo priemones, nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos galiojančiais teisės aktais bei jų reglamentuojamais bei dokumentais bei atsižvelgiant į Šiaulių miesto vaiko asmenybės ūgties koncepcijos, patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. A-1601, principines nuostatas.

Modelis įgyvendinamas integraliai su Šiaulių Gytarių progimnazijos sisteminiu vaiko individualios pažangos (VIP) stebėjimo modeliu, patvirtintu 2018 m. rugpjūčio 31 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-269 (1.3.) (2019 m. rugsėjo 2 d. įsakymo Nr. V- 258 (1.3.) redakcija), Mokinių pažangos ir

pasiekimų vertinimo, informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo tvarkos aprašu, mokinio asmeninės pažangos (MAP) dienoraščiu, reflektavimo sistema Reflectus.

Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelis veikia kaip sisteminė mokinių mokymosi pasiekimų gerinimo priemonių įgyvendinimo visuma, kurios tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui ugdytis ir mokytis pagal savo galias ir gebėjimus, pasiekti kuo aukštesnių ugdymosi rodiklių.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Švietimo pagalba** – tai specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti ugdymo(si) veiksmingumą.

3.1.1. **Psichologinė pagalba** (teikia pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų psichologai). Pagalbos paskirtis – stiprinti mokinių psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatą, prevencinėmis priemonėmis skatinti saugios ir palankios ugdymuisi aplinkos mokykloje kūrimą, padėti mokiniams atgauti dvasinę darną, gebėjimą gyventi ir mokytis, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

3.1.2. **Specialioji** (mokinio padėjėjas, gestų kalbos vertėjas ir kt.) ir **specialioji pedagoginė pagalba** (teikia specialieji pedagogai, logopedai, tiflopedagogai, surdopedagogai ir kiti specialistai.) Pagalbos paskirtis – didinti asmens, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą.

3.1.3. **Socialinė pedagoginė pagalba** (teikia švietimo įstaigose, vaikų globos įstaigose ir kitose įstaigose ar organizacijose dirbantys socialiniai pedagogai). Pagalbos paskirtis – padėti tėvams (globėjams, rūpintojams), kad būtų įgyvendinta vaiko teisė į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti, sugrąžinti į mokyklą ją palikusius vaikus, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikui pasirinkti mokyklą pagal protines ir fizines galias ir joje adaptuotis.

3.2. **Mokymosi pagalba** – mokytojų teikiama pagalba, kuri integruojama į mokymo(si) procesą. Pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia jį mokantis mokytojas, pritaikydamas aplinką, tinkamas mokymo(si) priemones, metodus, užduotis ir kt.

3.7. **Profesinis orientavimas** – mokyklos darbuotojų veikla ir taikoma priemonių sistema teikiant ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas, skirta padėti asmeniui rinktis jam tinkamas švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijų ir aktyviai kurti savo karjerą.

3.8. **Švietimo informacinė pagalba** – mokyklos darbuotojų veikla ir taikoma priemonių sistema, padedanti mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir kitiems švietimo teikėjams, visiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir gyventojams gauti informaciją apie švietimą, jo kokybę, išsilavinimo paklausą darbo rinkoje.

3.9. **Mokinys** – vaikas ugdomas pagal priešmokyklinio, pradinio ar pagrindinio ugdymo programas.

3.10. **Pagalbos gavėjai** – mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokinius ugdantys pedagogai.

3.11. **Tinklaveika** – socialinių tinklų kūrimas tikslingais veiksmais siekiant bendradarbiavimo ryšių kūrimo tarp socialinės veiklos partnerių telkiant išteklius bei optimizuojant jų prieinamumą ir panaudojimo galimybes siekiant sumažinti išteklių trūkumo ir/ar pasiekimų skirtumus tarp atskirų bendradarbiauti suinteresuotų šalių, tikslingai plėtojant ir stiprinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą bendrų interesų srityse (teikiant kompleksinę švietimo pagalbą).

3.12. **Barjerai** – kliuviniai vaikui siekti asmeninės pažangos, kurie yra įveikiami pasitelkus ugdymo metodų ir priemonių įvairovę.

3.13. **Vaiko asmenybės ūgtis** – tai dialogo kultūroje (pagarba, unikalumas, iniciatyvumas, tarnystė) besiformuojantys brandžios ir sėkmingos vaiko asmenybės ūgties procesai.

3.14. **Įtraukusis ugdymas** – tai sąlygų visų mokinių dalyvavimui bendrose ugdymosi veiklose sudarymas, eliminuojant galimus mokymosi barjerus.

3.15. **Universalus dizainas mokymui(si)** – tai mokslo įrodymais pagrįsta ugdymo prieiga, pripažįstanti individualius mokinių skirtumus ir suteikianti visiems vienodas galimybes pasiekti sėkmę

per lanksčių ugdymo tikslų, ugdymo metodų, priemonių, mokinių pasiekimų vertinimo būdų taikymą.

II SKYRIUS

KOMPLEKSNĖS ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

4. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi mokykloje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui mokykloje.

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

5.1. užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;

5.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;

5.3. užtikrinti mokinių mokymąsi pagal privalomojo ugdymo programas iki 16 metų;

5.4. kartu su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams ir jaunimui pasirinkti ugdymo (si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal jų galias;

5.5. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui (si);

5.6. padėti mokiniams adaptuotis mokykloje ar naujoje ugdymo pakopoje;

5.7. teikti reikalingą psichologinę, socialinę, pedagoginę pagalbą.

5.8. taikyti prevencines priemones ugdymosi barjerų įveikai.

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

6.1. Įtraukties švietime principas - įtraukiai ugdyti ne tik mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių ar negalią, bet ir visus mokinius, atsisakant jų kategorizavimo ir sudarant lygias galimybes visiems asmenims realizuoti savo potencialą ir siekti aukščiausio asmeninio išsilavinimo, nepriklausomai nuo sveikatos, socialinės, kultūrinės, ekonominės padėties ar kitų sąlygų.

6.2. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;

6.3. visuotinumasis – pagalba teikiama visiems gimnazijos mokiniams, kuriems jos reikia;

6.4. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbos mokiniui teikimo formomis;

6.5. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;

6.6. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;

6.7. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

6.8. konfidencialumas – konfidenciali informacija neatskleidžiama be mokinio ir / ar jo tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimo tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai.

6.9. Universalaus dizaino mokymui (si) principas – tai mokslo įrodymais pagrįsta ugdymo prieiga, pripažįstanti individualius mokinių skirtumus ir suteikianti visiems vienodas galimybes pasiekti sėkmę per lanksčių ugdymo tikslų, ugdymo metodų, priemonių, mokinių pasiekimų vertinimo būdų taikymą, vadovaujantis nuostata: pateikti įvairių būdų mokiniams (-ėms) sudominti; pateikti įvairių būdų žinioms suprasti ir operuoti jomis; pateikti įvairių būdų savivaldžiai mokymosi veiklai ir rezultatams pademonstruoti. Tai ugdymo prieiga, lengvinanti įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą ir stiprinanti jo tvarumą formaliojo ir neformaliojo būdu visuose švietimo lygiuose.

Nuoroda į dokumentus

<https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalaus-dizaino-mokymuisi-gaires.pdf>

<https://www.nsa.smm.lt/itrauktis-ugdyme/>

III SKYRIUS

PAGALBOS TEIKIMO LYGMENYS

7. Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo organizavimo lygmenys (Žr. 1 paveikslėlį):

7.1. Bazinis (šeima), kuriame veikia mokinio ar mokinės šeima ir artimos aplinkos asmenys.

7.2. Institucinis (vidinis) tinklas, kuriame dalyvauja mokyklos pedagogai, pagalbos mokiniui specialistai, siekiantys suteikti reikiamą pagalbą vaikui ir/ar jo šeimai mokykloje.

7.3. Tarpinstitucinis išorinis (išorinis) tinklas, kuriame įsitraukia miesto socialiniai partneriai, sąveikaujantys tarpusavyje paritetiniais pagrindais.

8. Kompleksinės švietimo pagalbos teikėjai:

8.1. Baziniame lygmenyje: šeima - mokinio ar mokinės tėvai (globėjai, rūpintojai) ir artima aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės, giminystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį.

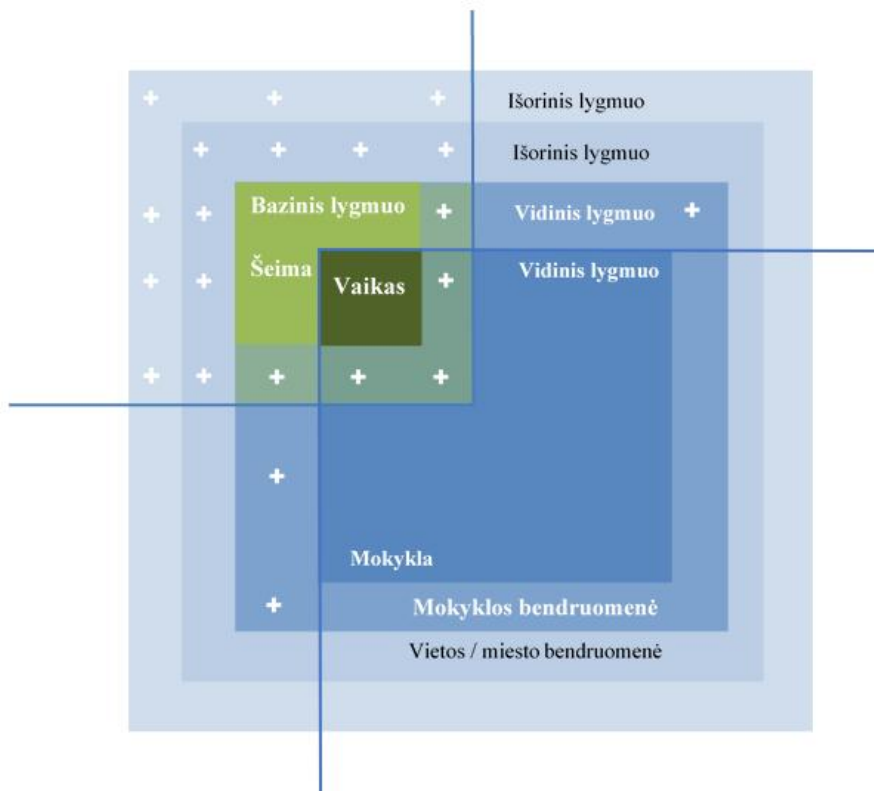
8.2. Baziniame plius lygmenyje: kita vaiką supanti artimiausia socialinė aplinka, kurią sudaro asmenys, kurie su vaiku siejami artimais draugystės ar emociniais ryšiais, pomėgiais, bendra veikla ar kartu leidžiamu laisvu nuo ugdymo(si) mokykloje laiku.

8.3. Instituciniame (vidiniame) lygmenyje: mokyklos komanda, kurią sudaro mokiniui ir/ar jo šeimai pagalbą teikiantys mokytojai, mokinių padėjėjai, klasių vadovai, psichologas, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, karjeros specialistas, sveikatos priežiūros specialistas, bibliotekos darbuotojai, Vaiko gerovės komisija, mokyklos administracija.

8.4. Instituciniame (vidiniame) plius lygmenyje: mokyklos bendruomenė.

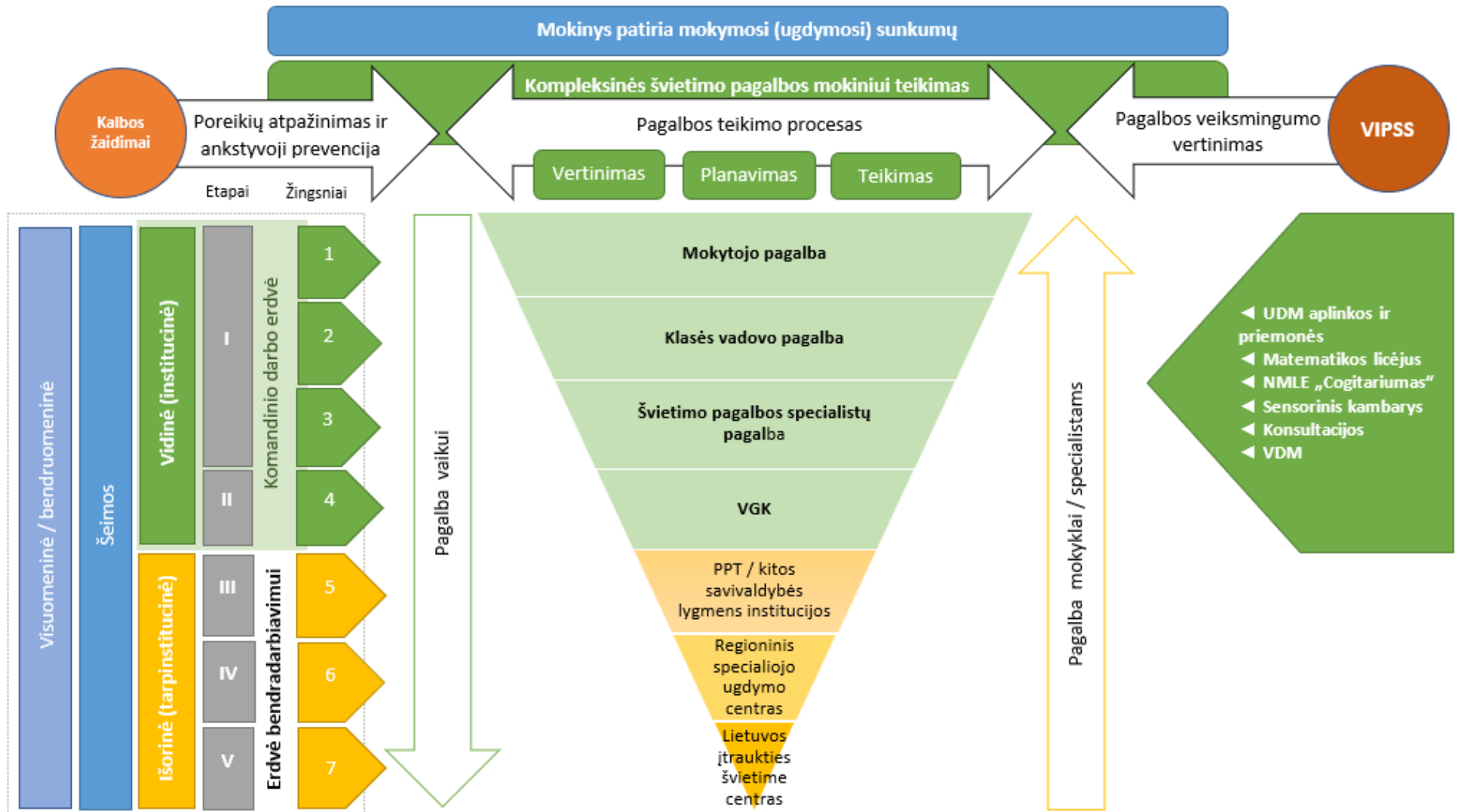
8.5. Tarpinstituciniame (išoriniame) lygmenyje: Šiaulių pedagoginė psichologinė tarnyba, Šiaulių miesto savivaldybės švietimo skyrius, socialinis skyrius, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, vaiko teisių apsaugos skyrius, Visuomenės sveikatos biuras, policijos komisariatas, nevyriausybinių organizacijų ir kt. interesų reiškėjai.

9. Šis modelis reglamentuoja kompleksinės švietimo pagalbos organizavimą ir teikimą instituciniame (vidiniame) lygmenyje.



1 paveikslėlis. Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo organizavimo lygmenys

IV SKYRIUS PAGALBOS TEIKIMO ALGORITMAS



Pagalba	Etapai	Žingsniai	Veiksmai, formos, priemonės, būdai, metodai
Vidinė (institucinė)	I	1	Mokytojo pagalba: - stebi mokinio elgesį, pasiekimus, vertina pokyčius, pažangą, išvelgia mokymosi sunkumus ir socialiai problemines sritis, taip pat turimą didelį mokymosi potencialą; - mokytojas informuoja mokinio tėvus, klasės auklėtoją, aptaria galimybes įveikti sunkumus; - taiko universalios dizaino mokymuisi (UDM) principus; - mokiniui skiriamos konsultacijos; - mokytojas bendradarbiauja ir konsultuojasi su švietimo pagalbos specialistais; - informuoja tėvus apie galimą korepetitoriaus pagalbą.
		2	Klasės vadovo pagalba: - pokalbiai su mokiniu; - bendradarbiavimas su šeima, šeimos įtraukimas į ugdymo procesą bei dalyvavimą priimant sprendimus; - trišaliai pokalbiai; - konsultavimasis su švietimo pagalbos specialistais.
		3	Švietimo pagalbos specialistų pagalba: - logopedo pagalba; - specialiojo pedagogo pagalba; - mokinio padėjėjo pagalba; - socialinio pedagogo pagalba.
	II	4	Vaiko gerovės komisija: - organizuoja pasitarimus su mokinį ugdančiais mokytojais, švietimo pagalbos specialistais, mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais), aptaria mokiniui kylančius ar (ir) galinčius kilti ugdymosi sunkumus; - priima sprendimą atlikti/neatlikti pirminį mokinio ugdymosi poreikių vertinimą; - bendradarbiauja su tėvais (globėjų, rūpintojų) dėl išsamių duomenų apie mokinį surinkimo; - priima sprendimą dėl pagalbos skyrimo/neskyrimo ir/ar kreipimosi/nesikreipimo į PPT; - rengia mokiniui IUP ir/ar IPP.
Išorinė (tarpinstitucinė)	III	5	Pedagoginė psichologinė tarnyba (PPT) Nustato ir Specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo formoje (2 priedas) nurodo: - specialiuosius ugdymosi poreikius ir jų lygį; - švietimo pagalbos poreikį; - švietimo pagalbos teikimo intensyvumą ir trukmę; - rekomendacijas dėl ugdymo pritaikymo ir švietimo pagalbos teikimo.
	IV	6	Regioninis specialiojo ugdymo centras Padeda mokyklai sukurti tinkamas įtraukiojo ugdymo(si) sąlygas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kai pedagoginės psichologinės tarnybos ir/ar kitų įstaigų pateiktų rekomendacijų nepavyksta įgyvendinti.
	V	7	Lietuvos įtraukties švietime centras ir kitos nacionalinės institucijos

V SKYRIUS

ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

10. Švietimo pagalbos gavėjai: mokyklos mokiniai, mokytojai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

11. Švietimo pagalbos teikėjai: klasių vadovai, mokytojai, socialinis pedagogas, logopedas, specialusis pedagogas, mokinio padėjėjas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, karjeros specialistas, bibliotekos darbuotojas, mokyklos vadovai, (socialiniai partneriai).

12. Švietimo pagalbos formos:

12.1. individualus darbas su mokiniu, besimokančiu pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo pirmosios dalies ugdymo programą:

12.1.1. iškilus mokymosi sunkumams;

12.1.2. turinčiu specialiųjų ugdymosi poreikių;

12.1.3. mokomu namuose;

12.1.4. darbas su didelį mokymosi potencialą turinčiais mokiniais;

12.1.5. darbas su mokiniais padedant planuoti studijas, karjerą;

12.1.6. iškilus individualioms problemoms.

12.2. Darbas su klase ar grupe:

12.2.1. specialiosios pratybos, logopedinės pratybos;

12.2.2. ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas;

12.2.3. konsultacijos;

12.2.4. apklausos, sociologiniai tyrimai;

12.2.5. karjeros planavimo informacijos sklaida;

12.2.6. sveikatinimo veiklų vykdymas.

12.3. Darbas su mokinio šeima ar jo atstovais pagal įstatymą:

12.3.1. pagalba sprendžiant problemas, trukdančias mokinio ugdymo(si) procesui;

12.3.2. pagalba pasirenkant būsimą profesiją;

12.3.3. mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų), progimnazijos bei gimnazijos bendradarbiavimo stiprinimas.

12.4. Darbas su mokyklos bendruomene:

12.4.1. informacijos sklaida (susirinkimai, pranešimai, diskusijos, individualūs pokalbiai, trišaliai pokalbiai, konsultacijos)

12.4.2. saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas;

12.4.3. savivaldos aktyvinimas.

12.5. Darbas su socialiniais partneriais (Šiaulių miesto savivaldybės pedagogine psichologine tarnyba, Vaiko teisių apsaugos tarnyba ir kt.), siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

13. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

13.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją);

13.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ar mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

13.3. specialiosios pratybos, logopedinės pratybos: individualios, pogrupinės, grupinės.

13.4. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas — ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;

13.5. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

13.6. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, patyčių, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

13.7. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

14. Švietimo pagalbos teikėjų tiesioginės funkcijos:

14.1. švietimo pagalbą teikia mokyklos darbuotojai vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos įstatymais ir teisės aktais bei pagal pareigybinius nuostatus ir/ar direktoriaus įsakymu pavestus darbus.

Nuoroda į dokumentą:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/6754d642193c11efb121d2fe3a0eff27?jfwid=kgx7vrd0o>

VI SKYRIUS

ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

15. Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelis (toliau – Modelis) pagal šį Aprašą įgyvendinamas integraliai su Šiaulių Gytarių progimnazijos sisteminiu vaiko individualios pažangos (VIP) stebėjimo sistemos modeliu. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo, informacijos rinkimo, fiksavimo bei panaudojimo tvarkos aprašu, mokyklos, tvaraus bendradarbiavimo.

Kompleksinės švietimo pagalbos teikimo visumą mokykloje sudaro:

- 15.1. mokymosi pagalba;
- 15.2. psichologinė pagalba;
- 15.3. socialinė pedagoginė pagalba;
- 15.4. specialioji pagalba;
- 15.5. specialioji pedagoginė pagalba;
- 15.6. profesinis orientavimas ir švietimo informacinė pagalba;
- 15.7. socialinė pagalba (per partnerius).

16. Mokiniui švietimo pagalba skiriama vadovaujantis Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininio ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašu.

Nuoroda į dokumentą:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/eb1ec5c0670311efad96fef38de4d94a?jfwid=al7dywfji>

VII SKYRIUS

ANKSTYVOJI UGDYMO SI IR MOKYMO SI BARJERŲ PREVENCIJA

17. Siekiant organizuoti efektyvų ir veiksmingą savalaikį kompleksinės švietimo pagalbos teikimą yra svarbu rasti, tobulinti ir ugdymo(si) procese aktyviai naudoti ankstyvuosius įvairių ugdymo(si) ir mokymo(si) poreikių atpažinimo mechanizmus ir ugdymo pagalbos teikimo modelius, skirtus atliepti skirtingų galių ir gebėjimų mokinių poreikius. Praktinė darbo patirtis rodo, kad reikia veikti prevenciškai, norint padėti vaikams sėkmingai mokytis ir ugdymosi barjerus įveikti dar jiems nepasireiškus mokymosi procese.

17.1. Ankstyvąją ugdymosi ir mokymosi barjerų prevenciją sudaro:

- 17.1.1. kalbos raidos trūkumų atpažinimas;
- 17.1.2. matematinių gebėjimų raidos trūkumų atpažinimas;
- 17.1.3. bendrųjų mokymosi sunkumų atpažinimas (ypatingai specifiniai mokymosi sutrikimai);
- 17.1.4. didelio mokymosi potencialo atpažinimas;
- 17.1.5. mokymosi formų, būdų, metodų ir strategijų parinkimas;
- 17.1.6. ugdymas bei refleksyvaus grįžtamojo ryšio palaikymas;

18. Ankstyvosios ugdymosi ir mokymosi pagalbos poreikių atpažinimo bei tęstinis jos teikimo procesas organizuojamas penkiais etapais: inicijavimas, atpažinimas, ugdymo planavimas, ugdymas bei stebėseną.

19. Procese turėtų dalyvauti (būti įtraukti) mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai bei pagalbos mokiniui specialistai, mokyklos vaiko gerovės komisija (VGK); bendruomenė, pagal poreikį pedagoginė psichologinė tarnyba (PPT), įvairios savišvietos bei neformalaus ugdymo institucijos, kaip socialinės veiklos partneriai.

20. Skaitymo sutrikimų prevencinė programa „Kalbos žaidimai“.

Dažnai rašymo ir skaitymo sutrikimai yra kalbos sutrikimo pasekmė. Ilgalaikė darbo patirtis bendrojo ugdymo mokykloje, įvairių kalbinių gebėjimų turinčių vaikų pažinimas ir jų kalbos ugdymas skatina kalbėti apie prevenciją. Norint padėti vaikams sėkmingai mokytis reikia veikti prevenciškai. Neišugdytas fonologinis suvokimas gali reikšmingai paveikti gebėjimą mokytis skaityti ir rašyti.

Gytarių progimnazijoje sukurta ir 2023-2024 m. išbandyta priešmokyklinio amžiaus mokinių fonologinio suvokimo vertinimo bei ugdymo metodika, prevencinė programa. Sukurtas testas PUG mokinių fonologinio suvokimo vertinimui. Vertinimas padeda identifikuoti tuos vaikus, kurie turi didelių fonologinio suvokimo sunkumų ir ateityje tikėtina turės skaitymo bei rašymo mokymosi sunkumų. Rezultatai parodo, koku tempu gali dirbti vaikai, atlikdami atskirus žaidimus, kiek pagalbos jiems gali reikėti. Todėl ir skaityti bei rašyti jie mokosi lėtai ir sunkiai. O tai apsunkina ne tik mokymosi procesus, bet ir neigiamai veikia vaiko asmenybės ūgties raidą. Tiems vaikams gali būti numatytos papildomos užduotys, papildomas laikas darbui grupėje, klasėje.

Įvertinus fonologinį suvokimą, PU mokiniams skiriama papildoma **prevencinė programa „Kalbos žaidimai“**, ugdanti mokinių fonologinį supratimą. Programoje numatyti 70 – 75 užsiėmimai kasdien, po 20 min. visiems PUG mokiniams, kurių metu vaikams pateikiamos paruoštos užduotys ir jų priedai toms užduotims atlikti. Programos laiko trukmė – apie tris mėnesius. Tikslingiausia programą pradėti rudenį, nuo mokslų metų pradžios. Programą vykdo logopedė, bet pravedus mokymus, programą vykdyti gali ir PU arba pirmųjų klasių mokytojai, dalyvavę mokymuose.

Užduotys, ugdančios priešmokyklinio amžiaus mokinių fonologinį suvokimą, sistemingas jų atlikimas, kartojimas yra puiki prevencija rašymo ir skaitymo mokymosi sunkumams. Ši metodika kaip integrali ugdymo(si) programa, rekomenduojama skirti visiems be išimties PUG vaikams ir/ar 1 klasių mokiniams. Ši programa Gytarių progimnazijoje išbandyta ir taikoma.

2024-2025 m.m. sukurta pirmų klasių mokinių fonologinio suvokimo vertinimo testas. Atlikus užduotis ir įvertinus mokinio fonologinio suvokimo lygį, skiriama prevencinė fonologinio suvokimo ugdymo programa, skirta 1-os klasės mokiniams, teikiamos rekomendacijos mokytojams ir šeimai, kaip galima ugdyti mokinio fonologinį suvokimą ir taip įveikti ar sušvelninti skaitymo sunkumus. Mokiniui gali būti skiriama papildoma logopedo pagalba. Kalbos raidos trūkumų savalaikis atpažinimas ir nustatymas traktuotinas kaip kompleksinė ugdymosi ir mokymosi barjerų prevencijos dalis.

21. Pasiteisinusi praktika: „Matematikos licėjus“ – mokykla mokykloje.

„Matematikos licėjus“ yra 2019 metais inicijuota ir suburta komandine iniciatyva sėkmingai įgyvendinama ir plėtojama unikali integralaus ugdymo(si) projektinė veikla. Projektinės veiklos programa aprėpia mokymo(si), mokymo(si) pagalbos mokiniui teikimo bei mokinių žingeidumo bei mokymosi motyvavimo skatinimo procesus, kuriose susipina plati mokiniams siūlomų matematinių ir inžinierinių mąstymą ugdančių veiklų bei praktinių iššūkių įvairovė, teikiamos individualios bei grupinės konsultacijos, kitomis įvairiomis tradicinėmis ir netradicinėmis formomis organizuojama mokymo(si) pagalba, skirta tiek mokymosi sunkumus patiriantiems, tiek didelį mokymosi potencialą turintiems vaikams.

Pagrindinis „Matematikos licėjaus tikslas“: teikti pagalbą ir padėti pajusti mokymosi sėkmę, bet kokių gebėjimų mokiniams vadovaujantis principu „čia ir dabar“.

Ateidami į „Matematikos licėjaus“ veiklas mokiniai išsikelia trumpalaikį tikslą, kurio siekia veiklų metu. Veiklų metu gali dirbti individuliai arba grupėmis pagal išsikeltus tikslus, gebėjimus ir sprendžiamų užduočių pobūdį bei sudėtingumą. Ugdomųjų veiklų metu galima sudaryti tinkamas sąlygas įvairių poreikių mokiniams, jų gerai emocinei savijautai, atsižvelgiant į asmeninius poreikius.

VIII SKYRIUS

PASITEISINUSI PRAKTIKA – BENDRADARBIAVIMAS SU ŠIAULIŲ VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS „SAULĖS“ FILIALU, ĮSIKŪRUSIU MOKYKLOS PASTATO PATALPOSE

22. Progimnazijos pedagogai aktyviai bendradarbiauja su Šiaulių viešosios bibliotekos „Saulės“ filialu:

- 22.1. organizuoja pamokas, renginius bibliotekos erdvėse;
- 22.2. dalyvauja su mokiniais bibliotekos siūlomose edukacinėse veiklose;
- 22.3. bibliotekos darbuotojai padeda mokiniams ieškant reikiamos informacijos;
- 22.4. bibliotekoje įrengtos poilsio ir nusiramino erdvės, kuriomis naudojasi mokiniai;
- 22.5. įrengtos šeimų erdvės ir organizuojamos veiklos jose;
- 22.6. individualios mokinių saviraiškos galimybė „Komiksų centre“.

IX SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 23. Aprašo vykdymą organizuoja mokyklos direktorius.
- 24. Aprašo vykdymo vidaus priežiūrą mokykloje atlieka direktoriaus pavaduotojas ugdymui.
- 25. Klasių vadovai supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su svarbiausiomis tvarkos aprašo nuostatomis, organizavimu.
- 26. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas aprašo vykdymas užtikrina visavertį švietimo pagalbos mokiniui įgyvendinimą mokykloje.
- 27. Pasiūlymus dėl Aprašo keitimo, tobulinimo ar papildymo pagalbos gavėjai ir teikėjai gali teikti bendrai nustatyta tvarka.
- 28. Aprašo pakeitimai, papildymai tvirtinami mokyklos direktoriaus įsakymu.